

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Факультет театрального мистецтва
Кафедра театрознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з наукової роботи

Ірина ЯН

«16» травня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ТЕАТРОЗНАВСТВІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

спеціальність 026 Сценічне мистецтво

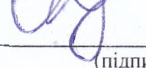
освітньо-наукова програма Сценічне мистецтво
(назва освітньої програми)

Розробники:

Кедровська Анастасія Михайлівна, доктор філософії, викладач кафедри театрознавства

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
театрознавства

Протокол від 16.10.2024 № 9

Завідувач кафедри (підпис) Наталія Владимірова

РПНД погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Професор (підпис) Майя Ржевська

16.10.2024 № 9

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____. _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____. _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____. _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____. _____.20__ № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні тенденції театрознавства», створена відповідно до освітньо-професійної програми «Сценічне мистецтво» для підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

У рамках вивчення цього курсу будуть розглянуті тенденції розвитку як вітчизняного, так і закордонного театрознавства.

«Актуальні тенденції театрознавства» – є обов’язковою навчальною дисципліною професійної підготовки освітньо-професійної програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво. Знання менеджменту в аудіовізуальному мистецтві та виробництві має важливе значення для здобувачів, які пов’язують свою подальшу професійну діяльність у сфері аудіовізуального виробництва.

Теоретична та практична підготовка дисципліни спрямована на формування фахових компетенцій з сучасних тенденцій театрознавства, його предмету та об’єкту, а також методів дослідження, щоб забезпечити плідну та актуальну театральному процесу діяльність науковця.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навч.
Кількість кредитів 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 026 Сценічне мистецтво (шифр і назва)		
Загальна кількість годин 90	Спеціальність (професійне спрямування): Сценічне мистецтво	Рік підготовки:	
		перший	
		Семестр	
		перший	
		Лекції	
Тижневих годин для денної (заочної) форми навчання: аудиторних – 1,8 самостійної роботи студента – 3,3	Освітньо-науковий рівень: третій	30 год	
		Самостійна робота	
		56 год.	
		Вид контролю:	
		Іспит (2 год)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування знань про специфіку історико-теоретичного дослідження театру, концепції історії, методи, праці, а також науковий і соціальний контекст, у якому здійснюються дослідження театру. Набуття навичок і компетентностей самостійного ведення наукового дослідження.

Завдання - аналізувати історіографію досліджуваної проблеми у процесі підготовки теоретико-методологічних та історіографічних розділів (підрозділів) дисертації; аналізувати основні джерела з історії театру; аналізувати основні концепції театру від витоків до XXI ст.; досліджувати історію термінів; виявляти предмет-об'єкт-метод дослідження у працях дослідників театрознавчої науки; верифікація достовірності отриманих результатів у працях дослідників театрознавчої науки.

Передумови для вивчення:

Дисципліна «Актуальні тенденції театрознавства» є основоположним курсом у ряду дисциплін, скерованих на набуття знань, умінь і навичок науково-дослідницької роботи над власним дослідженням. Теоретичний матеріал дисципліни у значній мірі ґрунтується на знаннях, уміннях та навичках, які здобувачі набувають під час вивчення таких дисциплін, як «Історія театральних термінів», «Історія театрознавства», «Історія театру», «Методологія та організація наукових досліджень» та ін. Дисципліну спрямовано на поглиблення знань з актуальних напрямів та принципів ведення наукового дослідження в галузі театрознавства, що стане основою професійної підготовки майбутніх істориків театру. Здобута у ході вивчення навчальної дисципліни система знань, умінь і навичок стане теоретичним та практичним підґрунтям для ведення власних наукових досліджень з історії театру.

Навчальна дисципліна «Актуальні тенденції театрознавства» забезпечує досягнення *програмних результатів навчання* (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 3. Вміти застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору, систематизації та використання інформації, працювати з бібліотечними каталогами, базами даних зі спеціальності та наукометричними базами, володіти навичками наукового опрацювання літератури (включаючи оформлення бібліографії, правила цитування тощо).

ПРН 4. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми, аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання, планувати та здійснювати наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

ПРН 7. Знати історію й теорію сценічного мистецтва як галузі науки, за якою здійснюються власні дослідження; усвідомлювати місце результатів власного наукового дослідження в існуючому науковому дискурсі

ПРН 9. Знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості; основні тенденції розвитку історії мистецтва, наукову

мистецтвознавчу термінологію в сфері сценічного мистецтва і вміти її доречно й коректно використовувати.

ПРН 10. Вміти оцінювати досягнення художньої культури в історичному контексті, здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва, орієнтуватися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва, осмислювати тенденції сучасних культурно-мистецьких процесів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	усього	Денна форма					усього	Заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
1	2	л	п	лаб	інд	с./р.	8	л	п	лаб	інд	с. р.
Тема 1. Основні етапи формування знання про театр.		2				4						
Тема 2. Джерела з історії театру.		2	2			2						
Тема 3. Основні напрями театрознавства першої половини ХХ ст.		2	2			6						
Тема 4. Методи театрознавства		4	2			4						
ІНДЗ-1 Аналіз театрознавчих праць за темою дослідження					6							
Тема 5. Театрознавство. Мистецтвознавство. Культурологія. Взаємовпливи.		2				6						
Тема 6. Дослідження історії термінів і понять		2	2			4						
Тема 7. Постколоніальні дослідження		2	2			6						
Тема 8. Гендерні дослідження		2				4						
Тема 9. Перформативні дослідження		2				4						
ІНДЗ-2: Мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження як поняття (на прикладі власного					10							

дослідження) та історіографія досліджуваної проблеми.												
Усього годин	90	20	10		16	40						

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Джерела з історії театру.	2
2	Основні напрями театрознавства першої половини ХХ ст.	2
3	Методи театрознавства	2
4	Дослідження історії термінів і понять	2
5	Постколоніальні дослідження	2

5. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичні заняття планом не передбачені	

6. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторні заняття планом не передбачені	

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні етапи формування знання про театр.

Історики античності про театр. Грецькі, греко-римські джерела про театр. Драматурги, ритори античності. Історики Середньовіччя. Джерела Відродження. Перші історії театру. Нормативна естетика. Культурно-історична школа. Формалізм.

Тема 2. Джерела з історії театру.

Перші джерела з історії театру у світі й в Україні. Характер джерел. Театр і драма у працях філософів античності, середньовіччя та пізніших епох, включно з сучасними істориками театру. Особливості сприйняття театру в цих джерелах. Театральна періодика різних епох. Матеріальні пам'ятки. Опосередковані джерела.

Тема 3. Основні напрями театрознавства першої половини ХХ ст.

Доакадемічне театрознавство: основні етапи. Інституалізація, історії театру. Театрознавство в Україні: напрями, представники, проблематика.

Тема 4. Методи театрознавства

Класичні й сучасні методи театрознавчого дослідження. Методологічний взаємозв'язок театрознавства з літературознавством, культурологією і мистецтвознавством. Зміна аспектів дослідження, залежно від потреб сценічного мистецтва і суспільства.

Тема 5. Театрознавство. Мистецтвознавство. Культурологія.

Взаємовпливи.

Лінгвістичний поворот. Герменевтика. Семіотика культури. Текст і його контекст. Предмет, об'єкт дослідження.

Тема 6. Дослідження історії термінів і понять

Історико-етимологічний підхід у театрознавстві. Історія термінів, історія ментальностей та історія повсякденності. Міждисциплінарні та інтеркультурні зв'язки. Реставрація термінів. Запозичення. Взаємодія і взаємовпливи театральних систем.

Тема 7. Постколоніальні дослідження

Витоки та джерела постколоніалізму. Теоретичні засади постколоніалізму. Методологія постколоніальних досліджень як стратегія пізнання. Теоретики постколоніалізму. Постколоніалізм в Україні. Постколоніальна критика.

Тема 8. Гендерні дослідження

Гендерні дослідження як міждисциплінарна царина знання. Основні поняття та методи гендерних досліджень. Застосування методології гендерних досліджень у теорії та практиці театрознавства.

Тема 9. Перформативні дослідження

Перформативний поворот. Перформативна теорія культури як альтернатива постструктуралізму. Трансгресія художніх форм. Перформативна теорія Е. Фішер-Ліхте.

5. Методи навчання

Педагогічні: вербальний: лекції, пояснення, коментарі, обговорення, навчальні дискусії; візуальний: демонстрація ілюстрацій, відеоматеріалів; аналітичний: робота з літературою, аудіо-відеоматеріалами; проблемний: визначення і вирішення проблемної ситуації. Мистецтвознавчі: історико-типологічний, історико-стильової реконструкції, жанровий, стилістичний, інтерпретаційний: трактування художнього твору.

Оцінювання рівня знань здобувачів проводиться за модульно-рейтинговою системою і включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні роботи/семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів у вигляді семестрового екзамену.

При викладанні дисципліни «Актуальні тенденції театрознавства» використовуються такі методи контролю:

- поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Його інструментами є опитування, виступи на семінарських заняттях, дискусії, обговорення і поточне експрес-тестування.

- підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і включає семестровий контроль у формі письмового семестрового екзамену.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

№ з/п	Назва теми	Завдання	Форма подання	Макс. к-сть балів	К-сть годин (стаціонар)
1	Основні етапи формування знання про театр.	1. Перші історії театру 2. Термінологія античного театру 3. Термінологія середньовічного театру 4. Термінологія театру XIX ст.	реферат	2	4
2	Джерела з історії театру.	1. Театр і драма у працях філософів античності. 2. Театр і драма у працях філософів середньовіччя 3. Театр і драма у працях філософів пізніших епох, включно з сучасними істориками театру.	реферат	5	2
3	Основні напрями театрознавства першої половини XX ст.	1. Основні етапи становлення театрознавства в світі. 2. Основні етапи становлення театрознавства в Україні. 3. Інституалізація історії театру. 4. Представники театрознавства в Україні початку XX ст.	реферат	5	6
4	Методи театрознавства.	1. Класичні й сучасні методи театрознавчого дослідження. 2. Методологічний взаємозв'язок театрознавства з літературознавством, культурологією і мистецтвознавством.	Реферат, вступ з доповіддю	5	4
5	Театрознавство. Мистецтвознавство. Культурологія. Взаємовпливи.	1. Лінгвістичний поворот. Ключові постаті 2. Герменевтика. Ключові постаті 3. Семіотика культури. Ключові постаті	презентація	5	6
6	Дослідження історії термінів і понять.	1. Історія термінів, історія ментальностей та історія повсякденності. 2. Міждисциплінарні та інтеркультурні зв'язки. 3. Реставрація термінів. 4. Запозичення.	обговорення	5	4
7	Постколоніальні дослідження.	1. Теоретичні засади постколоніалізму. 2. Теоретики постколоніалізму. 3. Постколоніалізм в Україні.	реферат	5	6

		Його вплив на театрознавчі праці істориків театру.			
8	Гендерні дослідження.	1. Ключові представники напряму. 2. Основні поняття та методи гендерних досліджень.	реферат	5	4
9	Перформативні дослідження.	1. Перформативний поворот. Теоритичні засади. 2. Перформативна теорія і постструктуралізм. 3. Ключові постаті.	Тестове опитування	3	4
	Разом		реферат	40	40 год

7. Індивідуальні завдання

Аналіз театрознавчих праць за темою дослідження з метою оволодіння методологією і термінологією сучасної науки про театр.	6 год
Мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження як поняття (на прикладі власного дослідження) та історіографія досліджуваної проблеми.	10 год

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Написання реферату	1
Виступ за темою реферату	2
Повний виклад інформації у рефераті	2
Частково повний виклад інформації у рефераті	1

8. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Планові терміни виконання	Максимальний відсоток оцінювання
Системність та активність роботи на семінарських заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20

Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота Здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	--/	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			60
Підсумковий контроль екзамен / залік			40
Всього балів			100

**Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні
(для екзамену)**

1. Визначити відмінності між доакадемічним і академічним театрознавством.
2. Навести приклади запитань, звернених до історії театру у практиці світового театрознавства.
3. Визначити особливості сучасних досліджень про театр і їхні відмінності від театрознавчих праць початку ХХ століття.
4. Визначити особливості сучасних досліджень про театр і їхні відмінності від театрознавчих праць середини ХХ століття.
5. Визначити особливості сучасних досліджень про театр і їхні відмінності від театрознавчих праць кінця ХХ століття.
6. Охарактеризувати основні відмінності між академічним театрознавством і театральною критикою.
7. Навести приклади наукових міфів, спекуляцій, логічних помилок у працях сучасних істориків театру.
8. Охарактеризувати відмінності театрознавчих парадигм кінця ХІХ — початку ХХІ ст.
9. Навести приклади визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження у працях істориків театру.
10. Навести приклади театрознавчих праць, спрямованих на дослідження акультурації, асиміляції, генези, поетики тощо, а також досліджень герменевтичних, типологічних, систематизаційних, класифікаційних і функціонально орієнтованих.
11. Навести приклади театрознавчих праць, спрямованих на дослідження акультурації, асиміляції, генези, поетики тощо, а також досліджень герменевтичних, типологічних, систематизаційних, класифікаційних і функціонально орієнтованих.
12. Охарактеризувати театральну критику як джерела з історії театру.
13. Визначити об'єкт і предмет дослідження у працях істориків театру.
14. Визначити методологічну базу у працях істориків театру.

15. Охарактеризувати особливості історичних джерел у галузі театрознавства і навести приклади їх використання дослідниками театру.
16. Охарактеризувати основні джерела дослідження у галузі театрознавства.
17. Здійснити порівняльний аналіз праць, спрямованих на дослідження акультурації, асиміляції, генези, поетики тощо, а також досліджень герменевтичних, типологічних, систематизаційних, класифікаційних і функціонально орієнтованих.
18. Охарактеризувати систему понять, на які спирається сучасне театрознавство.
19. Охарактеризувати тематику досліджень сучасних істориків театру.

9. Розподіл балів, які отримують студенти (Усього – 100 балів)

Поточне тестування та самостійна робота												іспит	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	ІНДЗ-1	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	ІНДЗ-2			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка За шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82-89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64-73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60-63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

10. Рекомендована література

Базова:

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія. К., 2008.
2. Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus: Філософські дослідження. К., 1995.
3. Еко У. Як написати дипломну роботу. Тернопіль, 2007.
4. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей: В 4 т. К., 2009–2013.

5. Клековкін О. Демагогія у дискурсі мистецтвознавства // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини. К., 2016.
6. Клековкін О. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: Навч. посіб. К., 2017.
7. Клековкін О. Історія українського театру, виміряна його лексикою від початків до сонячного царства // Науковий вісник Київськ. нац. ун-ту театру, кіно і телебач. ім. І. К. Карпенка-Карого: Збірник наукових праць. К., 2016. Вип. 21.
8. Клековкін О. Театр при столику. Методологія театрознавства: Подорожній щоденник. К., 2013.
9. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. К., 2013.
10. Лотман Ю. Избранные статьи: В 3 т. Таллин, 1993.
11. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. Сімферополь, 2003.
12. Нові перспективи історіописання / За ред. П. Берка. К., 2004.
13. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? К., 2005.
14. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. [Х.], 2005.
15. Татаркевич В. Історія шести понять. К., 2001.
16. Топольский Є. Як ми пишемо і розуміємо історію: Таємниці історичної нарації. К., 2012.
17. Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Германова де Діас Е. В. Культурологія: Навч. посіб. К., 2012.
18. Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Кушнарєнко Н. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства: Навч. посібник. Х., 2016.
19. Шейко В. Морфологія компаративістської культурології та діалог культур // Культура України. 2016. Вип. 52.
20. Яковенко Н. Вступ до історії. К., 2007.

Допоміжна:

1. Ванхузер К. Искусство понимания текста: Литературоведческая этика и толкование Писания. Черкассы, 2007.
2. Зонтаг С. «Проти інтерпретації» та інші есе. Львів, 2006.
3. Рассел Б. Історія західної філософії. К., 1995.

11. Інформаційні ресурси

Бібліотечні та архівні фонди, інтернет-портали бібліотек та профільних видань.